Hukuk Bölümü 2008/89 E., 2008/197 K.

- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI**

  - 1086 S. HUKUK USULÜ MUHAKEMELERİ KANUNU(MÜLGA) [Madde 27]
  - 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]

"İçtihat Metni"

O L A Y

: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün 6.4.2006 gün ve 14648 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesine muhalefet edildiğinden(istenilen evrak ve belgeleri ibraz etmeyip teftişin sonuçlanmasını engellemek) bahisle aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak 107. maddesine göre davacı Genel Müdürlük adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Fatih 1.Sulh Ceza Mahkemesi; 19.12.2006 gün ve MÜT. No: 2006/1866 sayı ile, uyuşmazlığın esası hakkında karar vermiş; davacı vekili bu karara itiraz etmiştir.

İSTANBUL 1. AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 3.4.2007 gün ve Müt. No: 2007/438 sayı ile, davacı hakkında 4857 sayılı Kanunun 108. maddesi gereğince idari para cezası düzenlendiği, buna yönelik itirazın, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3-27. maddeleri gereğince Fatih Sulh Ceza Mahkemesince değerlendirilerek reddine karar verildiğinin anlaşıldığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 maddesinin Anayasa Mahkemesi'nce 1.3.2006 gün ve 2005/108 E. ve 2006/35 K sayı ile iptal edilmiş ve iptal kararı da öngörülen 6 aylık sürenin sonu olan 22.1.2007 tarihinde yürürlüğe girmiş olduğundan; Sulh Ceza Mahkemesinin olaya ilişkin görev ve yetkisinin de ortadan kalktığı, itirazın İdare Mahkemesince değerlendirileceği anlaşılmakla; İtirazın KABULÜNE; Fatih 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 19.12.2006 gün ve 2006/1866 Müt. sayılı KARARIN KALDIRILMASINA, Mahkemenin görevsizliğine; 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu gereğince dava dosyasının görevli ve yetkili İstanbul Vergi Mahkemesine gönderilmesine; kararın taraflara tebliğ ve dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi için dava dosyasının Fatih 1. Sulh Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Bunun üzerine, İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 29.5.2007 tarihli ve Muh. No:2006/1866 sayılı yazısı ile dava dosyası İstanbul Vergi Mahkemesine gönderilmiştir.

İSTANBUL 7. VERGİ MAHKEMESİ; 12.7.2007 gün ve E: 2007/1744, K: 2007/1721 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda İdare veya Vergi Mahkemelerinde açılacak davalara ilişkin dilekçelerin verilebileceği yerler sayıldığından, adli yargı yerlerinde görevsizlik kararı verilmesi üzerine 3. madde uyarınca idare ve vergi mahkemelerine hitaben yazılmış usulüne uygun bir dilekçenin, anılan Kanunun 9. maddede öngörülen sürede 4. maddede sayılan yerlere verilmesi suretiyle davanın açılmasının gerektiği; bunun dışında, görevsizlik kararı veren adli mahkeme tarafından, dosyanın görevli idare veya vergi mahkemesine gönderilmesi şeklinde bir dava açma usulünün mevzuatta yer almadığı; dolayısıyla adli yargı yerince görevsizlik kararı verildikten sonra dava dosyası gönderilmekle idari yargı yerinde dava açılmış sayılayacağı; açıklanan nedenlerle, dosya esas kaydının kapatılıp, dava dosyasının İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine, kararın davacıya tebliğine, dosyanın İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesi için Fatih 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Sonuçta, dava dosyası İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesince; 13.2.2008 gün ve 2007/438 Müt. sayı ile yazı ekinde ve "doğan uyuşmazlığın halli için" Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, O.Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 07.07.2008 günlü toplantısında; Hâkim-Raportör Taşkın ÇELİK'in 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 13.10.1988 tarih ve 19958 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı " Ceza uygulamasına ilişkin idari kararlar nedeniyle açılan davalarla ilgili görev uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde görüşülüp çözümlenmesi gerektiği hakkında" ilke kararında da ifade olunduğu üzere, kanunun öngördüğü bir ceza idarenin bir organı eliyle uygulanabiliyorsa bu genel ceza hukukunun değil, idare hukukunun bir müeyyidesidir. Bu tür cezalar, uygulama alanı itibariyle, idarenin kamu düzeninin sağlanması ve korunması görev ve yükümlülüğünün yerine getirilmesi amacına yönelik bir hukuki müeyyide niteliğini taşımakta olup; idari ceza uygulaması, konusu olan suçun niteliği, uygulayan merci ve uygulanan usul ile hukuki sonuçları itibariyle adli ceza uygulamasından farklılık göstermekte ve hukuki müeyyideler, esasen gerçek anlamda bir ceza sayılmamaktadırlar.

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin H.M.U.K'nun 27. maddesiyle, İ.Y.U.K.'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda; dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise; görevli olduğu işaret edilen yargı yerinde, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Bu bağlamda, adli yargı yerince yargı yolu bakımından görevsizlik kararı verilerek dava dosyasının görevli olduğu işaret edilen idari yargı yerine gönderilmesi üzerine, bu yargı yerince, İ.Y.U.K.'nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen usule uygun şekilde Mahkemelerinde açılmış bir dava bulunmadığı nedeniyle adli yargı yerine ait dava dosyasının Mahkemesine iade edilmiş olması, yukarıda yapılan tespite uygun düşmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanunun 14. maddesine göre; olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararın kesin veya kesinleşmiş olması gerekmekte; bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilmektedir. Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmektedir.

Olayda, İstanbul 1.Sulh Ceza Mahkemesi'nce davacının itirazının reddedildiği ve itiraz mercii olarak gösterilen İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesince, Mahkemenin görevsizliği yolunda karar verilmiş ise de; İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin kararı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen usul ve yönteme uygun şekilde dava açılmadığı nedeniyle dosyanın Mahkemesine iadesi yolunda olup, ortada olumsuz görev uyuşmazlığı doğmasına neden olacak şekilde, idari yargı yerince göreve ilişkin olarak verilmiş bir karar bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, olumsuz görev uyuşmazlığının bulunması halinde, 2247 sayılı Yasanın 14. maddesine göre bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebileceğinden, yargı yerlerince anılan 14. madde kapsamında olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesine olanak bulunmadığını da belirtmek gerekir.

Belirtilen nedenlerle, 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan ve yöntemine uygun bulunmayan başvurunun anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ

: 2247 sayılı Yasanın 14.maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 07.07.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.